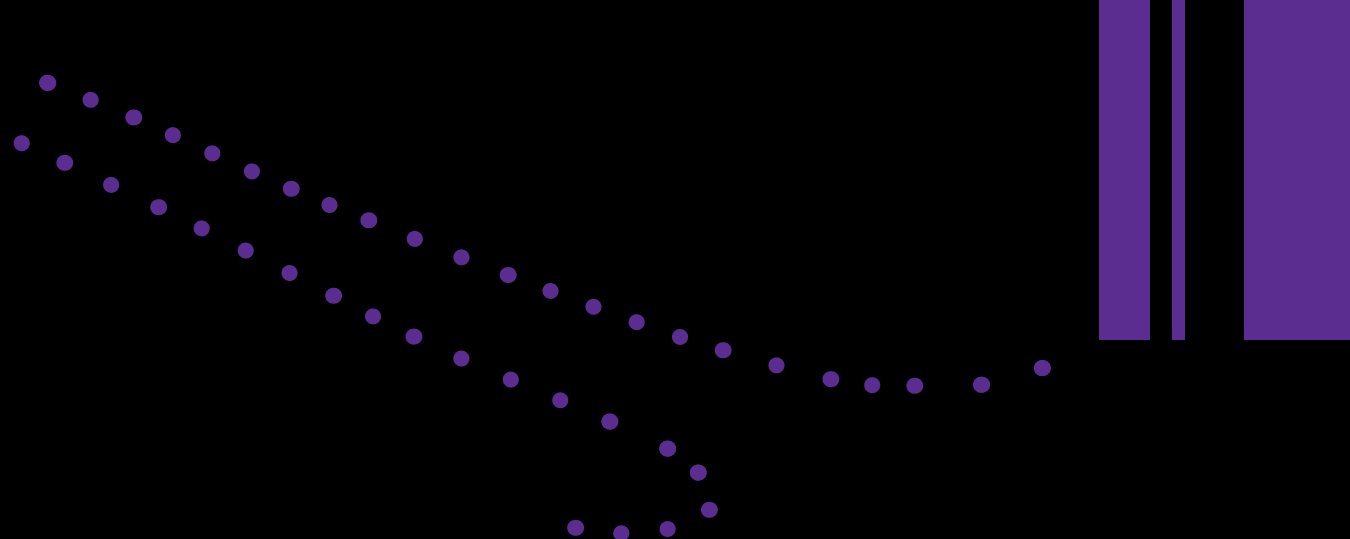
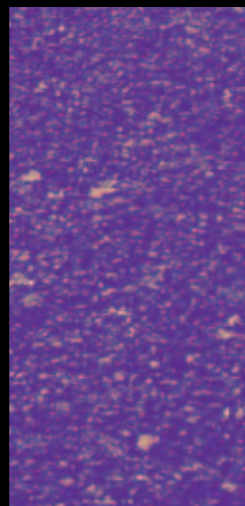
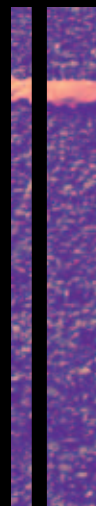

UNGDOMSTALKO!

*ELLER HUR STATSRAÅDETS BARN- OCH
UNGDOMSPOLITISKA UTVECKLINGSPROGRAM
2012-2015 VERKSTÄLLS PÅ KOMMUNNIVÅ*

INNEHÅLL

Barn och unga utvecklas till aktiva medborgare som tar gemensamt ansvar 2

Barn och unga får ta del av kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet på lika villkor 4

De unga sysselsätts och deras sysselsättningsgrad förbättras 5

Likställdheten förverkligas 6

Flickor och pojkar har lika rättigheter och möjligheter 7

Unga har en möjlighet att bo och leva självständigt 8

Alla barn och unga har oavsett sina utgångspunkter möjlighet att få en högklassig utbildning 9

Barns och ungdomars välmående och hälsa upprätthålls genom förebyggande åtgärder 10

Frågor som gäller barn, unga och familjer sköts kompetent och genom gott samarbete 11

Uppgiftslista för en kommunfullmäktig som deltar i ungdomstalkot 12

Termer 19

Minneslista 20

Ungdomstalko! - eller hur statsrådets barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogram 2012–2015 verkställs på kommunnivå

© Statens delegation för ungdomsärenden

ISBN 978-952-263-179-4 (tryckt)

ISBN 978-952-263-180-0 (PDF)

Redigeringen: Jenni Similä och Satu Tuomikorpi

Layout: Elina Uutela

Statens delegation för ungdomsärenden (Nuora) är ett sakkunnigorgan inom barn- och ungdomspolitiken tillsatt av statsrådet. Till medlemmar i delegationen kallar statsrådet personer med insyn i barns och ungdomars uppväxt- och levnadsförhållanden.

Delegationen fungerar som sakkunnig i frågor som gäller barns och ungas uppväxt- och levnadsförhållanden. Delegationen strävar efter att lyfta fram ärenden som gäller barn och unga i den offentliga debatten genom att publicera ställningstaganden och utarbeta åtgärdsprogram. Därtill är det delegationens lagstadgade uppgift att årligen utvärdera barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet.

FÖRORD

BÄSTA NYA KOMMUNFULLMÄKTIGE,

Våra varmaste gratulationer till din framgång i valet! Nu är du garanterat beredd att ställa i ordning din hemkommuns ärenden. Den senaste tidens offentliga diskussion om ungdomsarbetslöshet och utslagning bland ungdomar torde ha fått även dig att lägga märke till att i synnerhet frågor som gäller ungdomar behöver åtgärdas. För att hjälpa dig i ditt arbete för de unga i din kommun sänder vi dig den här publikationen där vi samlat konkreta förslag till vilka ungdomsfrågor det vore bra att du sätter dig in i samt vilka åtgärder som bör vidtas för att förbättra ungdomarnas levnadsförhållanden.

Förslagen som samlats i publikationen Ungdomstalko! bygger på statsrådets barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogram för åren 2012–2015. Verkställandet av programmet är huvudsakligen på statsrådets ansvar, men enbart riksomfattande åtgärder räcker

inte eftersom största delen av tjänsterna som de unga använder dagligen produceras i de kommuner där de bor. Det behövs alltså också regionala och lokala insatser och därför har man i programmet inkluderat riktlinjer även för det arbete som görs i kommuner och organisationer på regional och lokal nivå. Syftet med åtgärdsförslagen i denna publikation är uttryckligen att bidra till det praktiska verkställandet av riktlinjerna till kommunerna.

Publikationen presenterar i korthet barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammets nio strategiska mål samt punkterna i regeringsprogrammet och lagparagraferna som stödjer dessa. Efter varje strategiskt mål har vi under rubriken ”Vad bör jag göra?” samlat några tips för hur du som kommunfullmäktig kan främja att målet verkställs i din kommun. Förutom dessa tips finns det i slutet av publikationen samlat konkreta åtgärdsförslag i form av en slags uppgiftslista. Listan är lång och avsikten är inte att alla kommun-

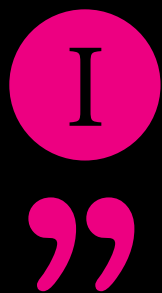
fullmäktige i Finland ska göra alla saker på listan. Du kan exempelvis gå igenom listan med din fullmäktigegrupp och komma överens om vem som ska sköta vilket ärende. Huvudsaken är att ärendena blir skötta och att de ungas levnadsförhållanden därmed förbättras i alla kommuner i Finland under den fullmäktigeperiod som nu inleds.

Välkommen med i ungdomstalkot!

*På vägnar av Statens delegation för
ungdomsärenden,*

*Antti Lindtman
Ordförande*

*Satu Tuomikorpi
Generalsekreterare*

BARN OCH UNGA UTVECKLAS TILL AKTIVA MEDBORGARE SOM TAR GEMENSAMT ANSVAR

VAD HANDLAR DET OM?

DET FÖRSTA STRATEGISKA MÅLET

i barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet uppmanar kommunerna att stödja de ungas utveckling till aktiva medborgare som tar gemensamt ansvar. Målet är att de unga ska arbeta aktivt för gemensamma ärenden till exempel i **föreningar, elevkårer och ungdomsfullmäktige**, men även i löst organiserade nätverk såsom olika aktionsgrupper eller via internet.

För att aktiv verksamhet ska kännas meningsfull är det viktigt att uppleva att man kan uppnå någonting genom den. Därför ska man lyssna på de ungas åsikter och ta dem på allvar. Hörandet är i själva verket en **lagstadgad skyldighet** eftersom medborgarnas och kommuninvånarnas allmänna rätt till deltagande (grundlagen 731/1999 14.4 § och kommunlagen 365/1995 27 §) även gäller ungdomar.

Ungdomarnas möjligheter till deltagande och påverkan har ansetts vara så viktiga att man förutom dessa allmänna bestämmelser även i ungdomslagen (72/2006) infört en separat bestämmelse om att höra de unga i ärenden som gäller dem själva. Enligt 8 § i ungdomslagen ska de unga *"anordnas möjlighet att delta i behandlingen av ärenden som gäller ungdomsarbete och ungdomspolitik på lokal och regional nivå. De unga skall därtill höras i ärenden som berör dem."* Möjligheterna att delta och påverka för unga under 18 år har bekräftats också på internationell nivå genom att Finland ratificerat Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter.

Alla vuxna som är verksamma bland ungdomar är ansvariga för att fostra de unga till aktiva och ansvarsfulla medborgare. För fostringsarbetet behövs mångsidig demokrati-, global- och miljöpedagogisk kompetens som bland kommunens anställda ska finnas i synnerhet hos lärarna och ungdomsarbetarna. De måste också kunna lära de unga en avancerad **läsförmåga och mediekritik** för att dessa genuint ska kunna delta i aktiviteter i informations-samhället. Lärarna ansvarar därtill för att de unga kan påverka ärenden som gäller den egna skolan. Elevkårsverksamheten ger goda möjligheter för detta och den skapar även gemenskap i skolan.

.....

Även ordnandet av **elevkårsverksamhet** är lagstadgat. I gymnasier och yrkesläroanstalter är det enligt lagen obligatoriskt att ordna elevkårsverksamhet (se 31 § i gymnasielagen och 41 § i lagen om yrkesutbildning). I grundskolorna är det tills vidare frivilligt att ordna elevkårsverksamhet (lagen om grundläggande utbildning 47 a §), men i Finlands nuvarande regerings regeringsprogram har man antecknat ett mål om att etablera elevkårsverksamheten i grundskolorna. Man kan med andra ord räkna med att även grundskolornas elevkårer blir lagstadgade under pågående riksdagsperiod.

MER INFORMATION:

OVANNÄMNDLA LAGAR I SIN HELHET:
www.finlex.fi

ELEVKÅRSVERKSAMHETEN I
GYMNASIER: Suomen Lukiolaisten
Liitto ry (www.lukio.fi)

ELEVKÅRSVERKSAMHETEN VID
YRKESLÄROANSTALTER: Suomen
Ammattiin Opiskelevien Liitto
- SAKKI ry (www.sakkinet.fi) ja
Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU
ry:ltä (www.osku.info)

ELEVKÅRSÄRENDEN PÅ SVENSKA:
Finlands Svenska Skolungdomsför-
bund FSS rf (www.skolungdom.fi).

UNGDOMSFULLMÄKTIGE-
VERKSAMHETEN: Finlands
Ungdomsfullmäktiges förbund -
Nuva ry (www.nuva.fi).

VAD BÖR JAG GÖRA?

Jag ser till ungdomsfullmäktiges och elevkårernas verksamhetsförutsättningar och samarbetar med dessa

Jag säkerställer att lärarna och ungdomsarbetarna i min kommun har tillräcklig demokrati-, global- och miljöpedagogisk kompetens och möjligheter att utveckla sin kompetens

Jag ser till skolornas, bibliotekens och ungdomslokalernas förutsättningar att stödja de ungas delaktighet i informationssamhället

II

”

BARN OCH UNGA FÅR TA DEL AV KULTUR-, IDROTTS- OCH FRITIDSVERKSAMHET PÅ LIKA VILLKOR

VAD HANDLAR DET OM?

DE UNGAS SJÄLVFÖRTROENDE ÖKAR, interaktionsfärdigheter förbättras och välfärd ökar när de kan delta i fritidsverksamhet som är intressant för dem. Därför har man i barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet utstakat att **kultur-, idrotts- och fritidstjänster** ska vara tillgängliga för alla likvärdigt och så att de unga har en möjlighet att ta sig till sina hobbyer.

Som kommunfullmäktig är din uppgift därför att se till att tjänsterna är tillgängliga och att det finns goda **förbindelser** till dem. Kommunen kan producera tjänsterna själv eller i samarbete med till exempel församlingar, föreningar och företag. För att säkerställa genomförandet av högklassiga fritidstjänster är det viktigt att samarbetet mellan förvaltningsgrenarna (skolorna, ungdomsarbetet, kultur- och idrotts-tjänsterna) är smidigt. Det är också

viktigt att man **informerar** om tjänsterna så att informationen når de unga. Visst finns det en informations- och rådgivningstjänst för unga i din kommun?

Tid som tillbringas med vänner och familjen ökar också de ungas välfärd. Under de senaste åren har man kunnat observera att ungdomars engagemang i traditionell organisationsverksamhet minskar, men å andra sidan har de unga kanske kanaliserat sin aktivitet på ett annat sätt, till exempel genom att ordna verksamhet i fria grupper i stället för genom den traditionella organisationsverksamheten. Det är därför skäl för kommunfullmäktige att begrunda hur kommunen på bästa möjliga sätt kan stöda sådan oorganiserad verksamhet.

MER INFORMATION:

FÖRTECKNING ÖVER KOMMUNER SOM ERBJUDER INFORMATIONS- OCH RÅDGIVNINGSTJÄNSTER FÖR UNGA: Webbtidningen Koordinaatti (www.koordinaatti.fi)

VAD BÖR JAG GÖRA?

Jag ser till finansieringen av kultur-, idrotts- och fritidstjänster för unga och den likvärdiga tillgången till tjänsterna samt informationen om dem

Jag sätter mig in i utvecklingen av kommunens kollektiva och lätta trafik ur de ungas perspektiv

Jag främjar samarbetet mellan förvaltningsgrenar och smidiga relationer mellan kommunen och andra aktörer såsom organisationer, lokala företag och församlingar

DE UNGA SYSSELSÄTTS OCH DERAS SYSSELSÄTTNINGSGRAD FÖRBÄTTRAS

VAD HANDLAR DET OM?

NÄR BARN- OCH UNGDOMS- POLITISKA UTVECKLINGSPRO- GRAMMET

trädde i kraft i början av 2012 var uppskattningsvis 40 000 unga utanför utbildningen och arbetslivet. Det är ett allvarligt problem eftersom arbetslöshet och brist på utbildning ökar **risker för utslagning** avsevärt. Att döma av undersökningar verkar riskfaktorerna också överföras från **en generation till nästa**. Det ekonomiska lägets inverkan syns tydligare i ungdomsarbetslösheten än i den allmänna arbetslösheten och under dåliga ekonomiska tider har unga speciellt svårt att komma in i arbetslivet. I synnerhet riskerar invandrarunga att stanna utanför arbetslivet.

I regeringsprogrammet har man bestämt att **ungdomsgarantin** genomförs från början av 2013. Genomförandet av ungdomsgarantin innebär att varje person under 25 år och varje

nyutexaminerad under 30 år erbjuds en arbets-, praktik-, studie-, verkstads- eller rehabiliteringsplats inom tre månader från det att arbetslösheten började. Därmed skulle de ungas arbetslöshet få vara högst tre månader i taget.

Även om genomförandet av ungdomsgarantin i första hand är ett riksomfattande projekt så ansvarar kommunerna för ordnandet av flera av åtgärderna som garantin omfattar. Kommunen är skyldig att erbjuda till exempel tillräckliga lågtröskeltjänster som stödjer de ungas sysselsättning, såsom verkstadsverksamheten och utbildning som förbereder för yrkesutbildning samt genomförandet av uppsökande ungdomsarbete.

MER INFORMATION:

UNGDOMSGARANTIN:
www.ungdomsgaranti.fi

NATIONELLA VERKSTADS-
FÖRENINGEN: www.tpy.fi

VAD BÖR JAG GÖRA?

Jag följer genomförandet av ungdomsgarantin i min kommun och åtgärdar eventuella brister i det

Jag ser till att verkstadsverksamheten, det uppsökande ungdomsarbetet och andra tjänster som stödjer de ungas sysselsättning tilldelas tillräckliga resurser i min kommun

LIKSTÄLLDHETEN FÖRVERKLIGAS

VAD HANDLAR DET OM?.....

LIKSTÄLLDHETEN har en stark förankring i lagstiftningen i Finland: av de grundläggande medborgerliga rättigheterna som ingår i grundlagen nämns likställdheten först. Därtill preciseras likställdheten och förbudet mot diskriminering i en separat lag om likabehandling som också bestämmer om myndigheternas skyldighet att främja likställdheten.

Även barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet strävar efter att främja likställdheten. Programmet uttrycker oro för att barn och unga

ofta är i en minoritetsställning enbart för att de inte har likadana möjligheter att påverka som äldre generationer. Risken för diskriminering ökar om en ung person därtill tillhör någon **minoritetsgrupp** (t.ex. romer, invandrare, samer, handikappade, sexuella och könsminoriteter samt ungdomar i regnbågsfamiljer). Det finns även stora **regionala skillnader** i de ungas ställning till exempel i fråga om tillgången till tjänster, studiemöjligheter och sysselsättning.

VAD BÖR JAG GÖRA?

Jag ser till att skolorna i min kommun uppfostrar de unga till att respektera varandra och förstå olika religioner, livsåskådningar och de mänskliga rättigheterna

Jag ser till att likställdheten verkställs i fråga om de tjänster som kommunen ansvarar för och att man inom dessa tjänster i synnerhet beaktar specialbehoven hos unga som riskerar multidiskriminering

Jag ser till att tjänsterna för barn, unga och familjer är tillgängliga på lika villkor oavsett bostadsort

MER INFORMATION:

- WEBBPLATSEN KAIKKI ERILAISIA,
KAIKKI SAMANARVOISIA:
www.keks.fi

- ALLIANSSIS WEBBPLATS FÖR
LIKABEHANDLING: www.alli.fi/yhdenvertaisuus

- INRIKESMINISTERIETS WEBBPLATS
FÖR LIKABEHANDLING:

www.equality.fi

- MINORITETSOMBUDSMANNENS
WEBBPLATS:
www.vahemmistovaltuutettu.fi

FLICKOR OCH POJKAR HAR LIKA RÄTTIGHETER OCH MÖJLIGHETER

VAD HANDLAR DET OM?

FRÄMJANDET AV JÄMSTÄLLDHETEN MELLAN KÖNEN ska ske på alla livsområden: småbarnsfostran, fritiden, utbildningen och arbetslivet. Förbudet mot diskriminering på grund av kön finns i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (s.k. jämställdhetslagen).

Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet strävar efter att främja jämställdheten mellan könen i synnerhet bland barn och unga. Målet är att kompetensnivån, utbildningen eller varken nuvarande eller framtida möjligheter ska bestämmas av könet. Flickor och pojkar ska ha **lika möjligheter** att förverkliga sig själva och utveckla sin fulla potential.

Jämställdheten mellan flickor och pojkar förverkligas inte alltid trots försök till förbättring. Till exempel upplever flickor mycket mera **trakasserier** i läroanstalter än pojkar. Å andra sidan verkar vårt utbildningssystem favorisera flickor över pojkar som elever.

VAD BÖR JAG GÖRA?

Jag ser till att kommunen erbjuder hobbymöjligheter så att ungdomar oavsett kön har jämlik tillgång till intressant fritidssysselsättning och att jämställdheten beaktas även när kommunen delar ut offentliga stöd till olika hobbyer

Jag ser till att skolorna och läroanstalterna i kommunen har tillräckliga förutsättningar att ingripa vid trakasserier

NERA INFORMATION

JÄMSTÄLLDHETSOMBUDSMANNENS
WEBBPLATS: www.tasa-arvo.fi

VI ”

UNGA HAR EN MÖJLIGHET ATT BO OCH LEVA SJÄLVSTÄNDIGT

VAD HANDLAR DET OM?

I FINLAND FLYTTAR UNGDOMAR HEMIFRÅN tidigare än i övriga europeiska länder – i genomsnitt i åldern 19 år, flickor en aning tidigare än pojkar. Utbildnings- och arbetsmöjligheterna bestämmer ofta var den unga bor. I barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet har man fäst uppmärksamhet vid att ungdomars ställning när de söker efter **bostäder** är svagare än den övriga befolkningens på grund av en lägre inkomstnivå.

Att bli självständig innebär att man skaffar en egen bostad men också att man **sköter den egna ekonomin**. I början av 2011 registrerades relativt sett flest betalningsstörningar bland 25–29-åringar. Över 12 % av åldersgruppen har en betalningsstörning. Betalningsstörningarna beror vanligtvis på konto- och engångskrediter, telefonräkningar, inköp från näthandel eller obetalda hyror. För vissa unga orsakar även spelberoende ekonomiska svårigheter.

VAD BÖR JAG GÖRA?

Jag ser till att ungdomarna i min kommun är medvetna om olika boendemöjligheter

Jag ser till att bostadslösa unga snabbt får ett hyresgarantibeslut från socialverket

Jag ser till att ekonomi- och skuldrådgivningstjänsterna har tillräckliga resurser och att de unga känner till tjänsterna

MER INFORMATION:

FÖRBUNDET FÖR
UNGDOMSBOSTÄDER:
www.nal.fi

VII

”

ALLA BARN OCH UNGA HAR OAVSETT SINA UTGÅNGSPUNKTER MÖJLIGHET ATT FÅ EN HÖGKLASSIG UTBILDNING

VAD HANDLAR DET OM?

BARN- OCH UNGDOMSPOLITISKA UTVECKLINGSPROGRAMMET

bygger till stora delar på regeringsprogrammet som utstakar bland annat att alla unga förtjänar en bra start och genuint jämlika möjligheter i sitt liv. Därför ska alla oavsett sin bakgrund ha möjlighet att söka till **utbildning** och socioekonomiska utgångspunkter bör inte förutspå deltagandet i utbildning eller inlärningsresultaten.

En del av livskontrollen är förutom att komma till examensinriktad utbildning även att **hitta arbete** som intresserar en själv – dessa två saker är oskiljaktiga. Grunden för en bra framtid och arbetskarriär skapas i **elev- och studiehandledningen** samt genom att man hittar en lämplig plats för fortbildning. Det är särskilt viktigt att säkra styrningen och stödet i mellanskedena mellan utbildningsstadier och i arbetslivet.

VAD BÖR JAG GÖRA?

Jag ser till nivån på elev- och studiehandledningen i skolorna och läroanstalterna i kommunen och ser till att också handledningen av unga som blivit utan fortbildningsplats efter grundskolan är effektiv

Jag ser till att i synnerhet unga som är mellan olika utbildningsskeden får ett mångsektoriellt stöd

MER INFORMATION:

STATISTIKCENTRALENS KOMMUN-
SPECIFIKA UPPGIFTER OM SÖKANDE
TILL UTBILDNING (PÅ FINSKA):

www.tilastokeskus.fi

> Koulutus > Koulutukseen

hakeutuminen > Taulukot

> Koulutukseen hakeutuminen

VIII

”

BARN OCH UNGDOMARS VÄLMÅENDE OCH HÄLSA UPPRÄTTHÅLLS GENOM FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

VAD HANDLAR DET OM?

MAJORITETEN AV UNGDOMARNA I FINLAND är friska, mår bra och anser sig också vara friska. Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet fäster ändå uppmärksamhet vid att det finns flera problem i ungdomars hälsovanor och livskontroll, såsom övervikt, sömnbrist, mentala problem och för lite motion. Vissa problem förekommer mest exempelvis endast hos ena könet eller ungdomar från sämre förhållanden. Även föräldrarnas allt vanligare missbruks- och mentala problem utgör en risk för de ungas hälsa och trygga utveckling.

Förebyggande verksamhet är viktigt i främjandet av ungdomars hälsa. Då riktar sig verksamheten till hela åldersgruppen eller riskgruppen redan innan symtomen framträder eller det finns en tydlig orsak till oro. Det är ändå lika viktigt att den unga vid behov får hjälp snabbt och enkelt. Målet är att den unga efter problemsituationer styrs tillbaka till utbildnings- och arbetsvägen, varvid risken för utslagning är mindre.

I de ungas fritids- och utbildningsmiljöer ska det råda nolltolerans mot **mobbing**.

VAD BÖR JAG GÖRA?

Jag ser till att elevvårdstjänsterna är tillräckliga och tillgängliga samt att de har beredskap att reagera på olika slags problem, såsom mobbningsfall, missbruks- och mentala problem samt ätstörningar, i gott samarbete med elevernas föräldrar

Jag ser till att missbruks- och mentalvårdsarbetet bland unga har tillräckliga resurser och att de unga erbjuds hjälp även när deras föräldrar lider av missbruks- eller mentala problem

Jag ser till att maten som serveras i skolor och läroanstalter är av god kvalitet, att bespisningen tilldelas tillräckliga resurser och att de ungas åsikter beaktas vid utveckling av bespisningen

MER INFORMATION:

ANTIMOBBNINGSPROGRAMMET KIVA
SKOLA: www.kivakoulu.fi

IX ”

FRÅGOR SOM GÄLLER BARN, UNGA OCH FAMILJER SKÖTS KOMPETENT OCH GENOM GOTT SAMARBETE

VAD HANDLAR DET OM?.....

I EN KOMMUN ÄR DET ofta flera olika tjänstemän som handlar en och samma persons ärenden, ibland helt ovetande om varandra. För att undvika överlappande arbete och motstridigheter är det oerhört viktigt att utveckla samarbetet mellan dessa tjänstemän. I barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet utstakas därför att barns och ungas välmående förutsätter ett tväradministrativt grepp och **tvärsektoriellt arbete**, i synnerhet på

lokalnivå. Denna fråga har adresserats också i ungdomslagen där man år 2010 fogade en bestämmelse enligt vilken kommunen för allmän planering och utvecklande av verkställigheten av det sektorsövergripande samarbetet mellan myndigheter på lokal nivå ska bilda ett **koordinerande nätverk för vägledning av och tjänster för unga** med företrädare för undervisnings-, social-, hälsovårds- och ungdomsväsendet samt för arbets- och polisförvaltningen.

MER INFORMATION:

UNGDOMSLAGEN 7 A §:
www.finlex.fi > Uppdaterad
lagstiftning > Direkt till författning
72/2006

VAD BÖR JAG GÖRA?

Jag ser till att min kommun har ett koordinerande nätverk för vägledning av och tjänster för unga

UPPGIFTSLISTA

FÖR EN KOMMUNFULLMÄKTIG SOM DELTAR I UNGDOMSTALKOT

TRÄFFA MÄNNISKOR!

Stäm träff med din kommuns utbildningsdirektör och fråga hur följande saker ordnas i kommunens skolor och läroanstalter:

- Elevkärsverksamheten
- Stödandet av de ungas färdigheter i informationssamhället (t.ex. om de datatekniska apparaterna som används i undervisningen är tillräckliga och moderna)
- Lärarnas demokrati-, global- och miljöpedagogiska kompetens och fortbildningsmöjligheter som stödjer den
- Uppfostrandet av de unga till att respektera varandra och att förstå olika religioner, livsåskådningar och de mänskliga rättigheterna
- Fri klubbverksamhet i samband med skoldagen
- Påbyggnadsundervisning efter den

grundläggande utbildningen (s.k. tiondeklass)

- Utbildning som förbereder för yrkesutbildning
- Förebyggande av sexuella trakasserier i skolorna samt erbjudande av hjälp till offer
- Elevvården
- Presentation av olika möjligheter för vidare studier (inkl. verkstäder, yrkesstarten och tiondeklassen) i studiehandledningen
- Skolmatens kvalitet och hållbar produktion samt studerandenas möjligheter att påverka ärenden som gäller skolmaten
- Näringsuppfostran och främjande av motion
- Arbete mot skolmobbing (TIPS! Be utbildningsdirektören utreda hur många av kommunens skolor som deltar i antimobbingsprogrammet KiVa Skola!)
- Samarbetet mellan hemmet och skolan

Om det finns ett ungdomsfullmäktige i din kommun, träffa dess ordförande eller någon annan representant för fullmäktige. Vid mötet kan du till exempel

- be personen du träffar presentera ungdomsfullmäktiges verksamhet;
- föreslå att ungdomsfullmäktige alltid skickar sina initiativ för kännedom till dig så att du kan föra ärendet vidare i kommunfullmäktige;
- erbjuda att skicka dina egna initiativ i fullmäktige på förhand till ungdomsfullmäktige för kommentarer;
- planera sätt att främja ärenden som är viktiga för unga tillsammans med olika myndigheter, nämnder, organisationer, elevkårer och andra aktörer;
- föreslå att ni framöver träffas regelbundet till exempel i början av fullmäktiges vår- och höstsessioner.

Om din kommun inte har ett ungdomsfullmäktige kan du kontakta skolorna i kommunen och samla en grupp aktiva ungdomar som tillsammans med dig bereder ett initiativ till att grunda ett fullmäktige.

Om din kommun har en informations- och rådgivningstjänst för unga kan du stämma träff med personen som ansvarar för den. Vid mötet kan du utreda hur tjänsten informerar om

- ungdomars hobbymöjligheter,
- ungdomars boendemöjligheter,
- ärenden som anknyter till ungas kontroll av den egna ekonomin,
- studiestödet,

- olika studiemöjligheter inklusive verkstäder, yrkesstarten och påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen.

Utred också hur man vid tjänsten beaktar sådana unga vars modersmål varken är finska eller svenska, eller som på annat sätt behöver särskilt stöd t.ex. på grund av funktionshinder.

Om din kommun ordnar uppsökande ungdomsarbete kan du stämma träff med den uppsökande ungdomsarbetaren i kommunen. Vid mötet kan du till exempel

- be ungdomsarbetaren berätta om sitt arbete och de unga han/hon

träffar;

- diskutera om resurseringen av det uppsökande ungdomsarbetet i din kommun;
- utreda hurudant samarbete det uppsökande ungdomsarbetet har med utbildningsanordnarna, arbetsgivarna och andra aktörer som erbjuder tjänster för unga (t.ex. försvarsmaktens Time Out!-verksamhet);
- utreda om din kommun har ett nätverk för vägledning av och tjänster för unga och om det uppsökande ungdomsarbetet medverkar i det.

”

.....

OM DIN KOMMUN INTE HAR ETT UNGDOMSFULLMÄKTIGE
KAN DU KONTAKTA SKOLORNA I KOMMUNEN OCH SAMLA
EN GRUPP AKTIVA UNGDOMAR SOM TILLSAMMANS MED DIG
BEREDER ETT INITIATIV TILL ATT GRUNDA ETT FULLMÄKTIGE.

BESÖK!

Besök någon av grundskolorna i din kommun för att träffa eleverna och lärarna och för att studera dess verksamhet. Under besöket kan du utreda hur de saker som utbildningsdirektören berättade verkställs i praktiken genom att ställa följande frågor:

- Hurudan elevkårsverksamhet finns det i skolan?
- Hur stödjer skolan utvecklingen av de ungas färdigheter i informationssamhället och deras utveckling till ett aktivt medborgarskap?
- Hur uppfostrar skolan de unga till att respektera varandra och hur ökar man de ungas kunskap om olika religioner, livsåskådningar och de mänskliga rättigheterna?
- Ordnas det fri klubbverksamhet vid skolan i samband med skoldagen? Hurudan i så fall?
- Ordnar skolan påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen (s.k. tiondeklass)?

- Hur förebygger skolan sexuella trakasserier och hur erbjuder man hjälp för offer?
- Vilka ingår i elevvårdsgruppen?
- Hur presenterar man i skolans studiehandledning olika möjligheter till fortbildning inklusive verkstäder, yrkesstarten och påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen?
- Är maten som serveras i skolan högklassig och hållbart producerad? Kan eleverna påverka och bli hörda i ärenden som gäller skolmaten?
- På vilket sätt ger skolan näringsuppfostran och hur främjar man motion?
- Kan eleverna alltid vid behov uppsöka skolhälsovårdaren, -psykologen eller -kuratorn?
- Är skolan med i antimobbningsprogrammet KiVa Skola?

Besök någon yrkesläroanstalt för att träffa eleverna och lärarna samt för att studera verksamheten. Under besöket kan du utreda samma saker som vid grundskolan och därtill om läroanstalten också erbjuder utbildning som förbereder för yrkesutbildning.

Besök någon ungdomslokal i din kommun och utred följande saker:

- Hur många unga besöker lokalen varje vecka?
- Hurdana unga besöker lokalen (ålders- och könsfördelningen, ungdomar som tillhör minoriteter och specialgrupper)?
- Vilka öppettider har lokalen?
- Vilka hobbygrupper är verksamma på lokalen?
- Kan ungdomarna själva ordna verksamhet på ungdomslokalen?
- Hur många som deltar i hobbygruppernas verksamhet är flickor och hur många pojkar?

Besök kommunens socialverk och utred följande saker:

- Ordnar din kommun öppna och lättillgängliga tjänster för unga som drabbats av rasism och diskriminering?
- Hur tillgängliga är barnfamiljernas hemtjänster och det förebyggande familjearbetet (t.ex. familjeklubbar och -rådgivningar) i din kommun?
- Hur mycket ansöker ungdomarna i kommunen om utkomststöd för att betala hyresgarantier, hur mycket utkomststöd beviljas för detta ändamål och hur länge tar handläggningen av dessa och andra ansökningar om utkomststöd?
- Var kan ungdomarna i kommunen söka hjälp för mentala problem och missbruksproblem?

Om det finns en verkstad för unga i din kommun kan du besöka den för att studera verksamheten och aktörerna. Under besöket kan du utreda följande saker:

- Vilka branscher är företrädna på verkstaden?
- Hur många unga kan man ta till verkstaden på en gång?
- Får alla villiga en plats?
- Hur planeras verkstadens dagliga program?
- Vilket samarbete har verkstaden med utbildningsanordnare, arbetsgivare och andra aktörer som erbjuder tjänster för unga?

Om din kommun har en läroanstalt med ett eget internat kan du besöka internatet och dess invånare. Under besöket kan du utreda följande saker:

- För vem är internatet avsett?
- Hur många bor det på internatet?
- Får alla som vill en plats på internatet?
- Hurudan fritidsverksamhet ordnas på internatet och vem ordnar den?
- Kan dem som bor på internatet delta i utvecklingen av internatets säkerhet och trivsel samt planeringen av fritidsverksamheten?

”

.....
KAN ELEVERNA ALLTID
VID BEHOV UPPSÖKA
SKOLHÄLSOVÅRDAREN,
-PSYKOLOGEN ELLER
-KURATORN?

GÖR BAKGRUNDS- ARBETE!

Skaffa en karta över din kommun och märk ut på den skolor, ungdomslokaler, bibliotek, idrottshallar och andra hobbyplatser. Bedöm ungdomarnas möjligheter att röra sig mellan dessa genom att själv pröva hur det går att förflytta sig från en punkt till en annan till fots, med cykel eller med kollektivtrafiken.

Studera kommunens budget och utred åtminstone följande saker:

- Hur har ungdomsväsendets anslag utvecklats under de två senaste fullmäktigeperioderna?
- En hur stor andel av ungdomsväsendets hela budget finansieras av statsandelar som beviljas för ungdomsarbetets driftskostnader

(se lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, 21 §)

- Hurudana och hur stora understöd beviljar kommunen till ungdomars hobbymöjligheter (t.ex. idrottsföreningarnas ungdomsverksamhet, ungdomsorganisationer)? Utred också om könsfördelningen bland unga som deltar i understödd hobbyverksamhet statistikförs så att det går att utvärdera om stödet fördelas jämnt!

Studera resultaten för Institutet för hälsa och välfärds Skolhälsoenkät i fråga om din egen kommun. Om din kommun inte köpt resultaten för enkäten ska du kräva att de skaffas.

Utred om det finns skolor eller läroanstalter i kommunen som är under nedläggningshot

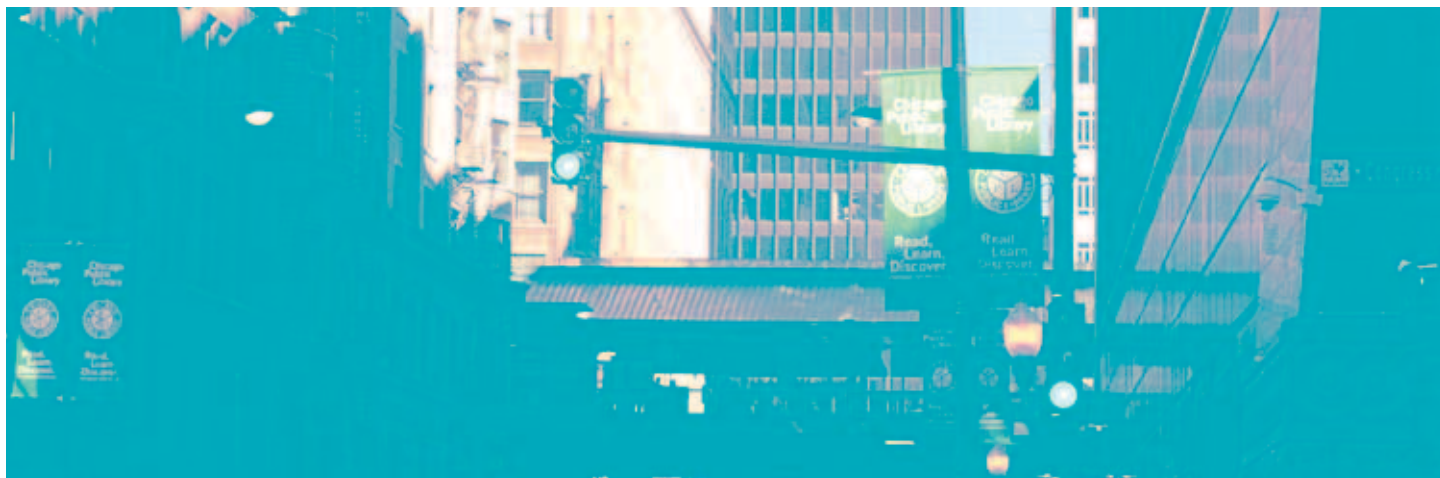
- Lista skolorna och läroanstalterna som riskerar nedläggning

Utred om din kommun infört ett sådant väglednings- och servicenätverk för lokala myndigheter som avses i ungdomslagen och om en sådan finns kan du utreda hur den fungerar och vilka som medverkar i den.

”

.....

*BEDÖM UNGDOMARNAS
MÖJLIGHETER ATT RÖRA
SIG MELLAN DESSA GENOM
ATT SJÄLV PRÖVA HUR
DET GÅR ATT FÖRFLYTTA
SIG FRÅN EN PUNKT TILL
EN ANNAN TILL FOTS,
MED CYKEL ELLER MED
KOLLEKTIVTRAFIKEN.*

PÅVERKA!

Rapportera för resultaten av dina möten, besök och ditt bakgrundsarbete till fullmäktigegruppen och begär stöd för arbetet som ska göras utgående från resultaten.

Föreslå för kommunens bildningsväsende att man kartlägger åtminstone ett av ärendena på följande lista. Se till att resultaten av kartläggningen sänds med åtgärdsförslag till alla parter (t.ex. rektorer, bildningsväsendets tjänstemän, ifrågakvarande nämnds/nämnders medlemmar). TIPS! Du kan föreslå att kartläggningen utarbetas i form av ett examensarbete!

- elevkårsverksamhetens nivå i kommunens skolor
- ungdomars hobbymöjligheter i din kommun
- studiehandledningens nivå i kommunens skolor
- skolbespisningens nivå i kommunens skolor

Föreslå för kommunens bildningsväsende att följande evenemang och kampanjer ordnas i samarbete med ungdomsfullmäktige och elevkårerna:

- ungdomsmässa som presenterar fortbildnings-, arbets-, hobby- och boendemöjligheter för unga
- en temadag eller -vecka mot diskriminering i skolor och på ungdomslokaler
- informationskampanj mot sexuella trakasserier

Om något av ärendena nedan inte är i sin ordning i kommunen ska du göra ett initiativ med noggranna ekonomiska kalkyler för att rätta till situationen. TIPS! Säkra att initiativet godkänns genom att göra ett stort nummer av ärendet på förhand. Skriv en insändare till den lokala tidningen, samarbeta med ungdomsfullmäktige och organisationer samt säkra åtminstone den egna fullmäktigegruppens stöd för initiativet!

- grundande av ungdomsfullmäktige
- beviljande av yttrande- och

närvarorätt för ungdomsfullmäktige vid alla nämnder och arbetsgrupper som bereder reformer i kommunen

- förbättring av kollektivtrafikförbindelserna så att de unga självständigt kan röra sig mellan skolan och hobbyerna
- införande/utvidgning/utveckling av verkstadsverksamheten för unga, det uppsökande ungdomsarbetet, påbyggnadsundervisningen efter den grundläggande utbildningen och/eller utbildning som förbereder för yrkesutbildning
- verkställande av ungdomsgarantin
- utveckling av lättillgängliga och öppna tjänster för unga som upplevt rasism och diskriminering
- införande/utvidgning/utveckling av hemtjänsterna för barnfamiljer och det förebyggande familjearbetet
- hörande av eleverna i samband med beslut om att lägga ned skolor

>>>>>>>>

- fördelning av kommunens stöd för hobbyverksamhet och ungdomslokalernas hobbygrupper som tryggar jämlika möjligheter till fritidssysselsättning oavsett kön
- snabbare handläggning av utkomststöd i fall där en bostadslös ung person söker stöd för att betala garantihyran för en ny bostad
- ökning av antalet skolhälsovårdare, -psykologer och -kuratorer
- bättre tillgång till hjälp för mentala problem och missbruksproblem
- grundande/utvidgning (t.ex. med företrädare för de unga)/utveckling av ett sådant myndighetsnätverk för vägledning av och tjänster för unga som avses i ungdomslagen
- en hobbybank för unga som presenterar kommunens hobbymöjligheter
- en guide för hantering av vardagen som presenterar boendemöjligheter och skötseln av den egna ekonomin
- en fortbildningsguide som presenterar läroanstalter, verkstäder, yrkesstarten, påbyggnadsundervisningen efter den grundläggande utbildningen och studiestödet

Föreslå att kommunens informations- och rådgivningstjänster för unga eller någon motsvarande aktör skapar följande webbaserade tjänster för ungdomar och informerar om dem på det sätt som bäst når de unga, t.ex. via Facebook eller skolorna:

Arbeta för att främja sysselsättningsmöjligheterna för de unga som nås av verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet genom att ordna ett möte där anordnarna av verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet samt företrädare för näringslivet deltar och där ni talar om att utveckla samarbetet.

Utmana alla skolor och ungdomslokaler i kommunen att utlysa sig till diskrimineringsfria områden genom att fylla i blanketten på www.yhden-

vertaisuus.fi.

Om man vid en läroanstalts internat i kommunen inte hör de unga vid utvecklingen av säkerheten och trivselsn samt planeringen av fritidsverksamheten eller på annat sätt förfarar bristfälligt ska du kontakta internatets ägare och använda ditt inflytande som kommunfullmäktig till att åtgärda problemet.

Utmana alla skolor i kommunen att delta i antimobbningsprogrammet KiVa Skola (www.kivakoulu.fi).

Utmana de andra kommunfullmäktige att arbeta för de ungas sak förutom vid fullmäktigemötena även på fritiden genom att exempelvis göra frivilligarbete i idrotts- och ungdomsorganisationer eller vid ungdomsevenemang som ordnas av kommunen.

TERMER

FÖR ATT DU SKA KUNNA KALLA SAKER VID DERAS RÄTTA NAMN!

”

.....

ALLA MÄNNISKOR ÄR
LIKA VÄRDA OAVSETT
KÖN, TANKEVÄRLD,
FUNKTIONSFÖRMÅGA
ELLER ANDRA
EGENSKAPER.

VERKSTADSVERKSAMHET: Kommunalt anordnad arbetspraktik för arbetslösa unga under 25 år. Syftet är att få med de unga i arbetslivet, samt att utveckla livskontrollen och gemenskapskänslan.

UPPSÖKANDE UNGDOMSARBETE: Specialungdomsarbete vars syfte är att styra exempelvis arbetslösa eller unga som blivit utan studieplats tillbaka till tjänster riktade till dem, samt att hjälpa dem med att få tjänsterna.

PÅBYGGNADSUNDERVISNING EFTER DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN: S.k. tiondeklassen, åk 10.

UTBILDNING SOM FÖRBEREDER FÖR YRKESUTBILDNINGEN: Till exempel den s.k. ”yrkesstarten”, där den studerande lär sig om utbildningen inom flera olika branscher. Avsedd för studerande som inte ännu har en klar uppfattning om det framtida yrket.

JÄMSTÄLLDHET: Termen används ofta i fråga om jämställdhet mellan könen, dvs. mellan män och kvinnor.

LIKVÄRDIGHET: Alla människor är lika värda oavsett kön, tankevärld, funktionsförmåga eller andra egenskaper. Att garantera jämlika och likvärdiga möjligheter för alla innebär inte att alla ska behandlas lika eftersom ungdomars utgångspunkter och möjligheter att delta exempelvis i hobbyer varierar individuellt.

INTEGRITET: Kan avse antingen fysisk eller psykisk integritet. Med fysisk integritet avses till exempel att ingen har rätt att röra någon annan på ett olämpligt sätt utan den andras samtycke. Med psykisk integritet avses att ingen ska behöva uppleva mobbning eller någon annan form av psykiskt våld.

MINNESLISTA

PERSONER SOM SKA TRÄFFAS OCH BESÖKSMÅL

UNGDOMSFULLMÄKTIGES ORDFÖRANDES NAMN OCH
TELEFONNUMMER SAMT TID OCH PLATS FÖR MÖTET:

INFORMATION- OCH RÅDGIVNINGSTJÄNSTENS
ANSVARSPERSONS NAMN OCH TELEFONNUMMER SAMT
TID OCH PLATS FÖR MÖTET:

UPPSÖKANDE UNGDOMSARBETARENS NAMN OCH
TELEFONNUMMER SAMT TID OCH PLATS FÖR MÖTET:

GRUNDSKOLAN SOM SKA BESÖKAS, NAMN, ADRESS
OCH KONTAKTPERSON SAMT TIDPUNKT FÖR BESÖKET:

YRKESLÄROANSTALTEN SOM SKA BESÖKAS, NAMN,
ADRESS OCH KONTAKTPERSON SAMT TIDPUNKT FÖR
BESÖKET:

UNGDOMSLOKALEN SOM SKA BESÖKAS, NAMN, ADRESS
OCH KONTAKTPERSON SAMT TIDPUNKT FÖR BESÖKET:

SOCIALVERKETS ADRESS OCH KONTAKTPERSON SAMT
TIDPUNKT FÖR BESÖKET:

VERKSTADEN SOM SKA BESÖKAS, NAMN, ADRESS OCH
KONTAKTPERSON SAMT TIDPUNKT FÖR BESÖKET:

LÄROANSTALTENS INTERNATS NAMN, ADRESS OCH
KONTAKTPERSON SAMT TIDPUNKT FÖR BESÖKET:

UNGDOMSTALKO! ÄR EN PUBLIKATION PRODUCERAD AV STATENS DELEGATION FÖR UNGDOMSÄRENDEN SOM KONKRETISERAR HUR BARN- OCH UNGDOMSPOLITISKA UTVECKLINGSPROGRAMMET 2012-2015 SOM GODKÄNTS AV FINLANDS REGERING SKA GENOMFÖRAS I KOMMUNERNA. I PUBLIKATIONEN PRESENTERAS UTVECKLINGSPROGRAMMETS STRATEGISKA MÅL SAMT LISTAS ÅTGÄRDER SOM AVSER ATT I PRAKTIKEN GENOMFÖRA DE RIKTLINJER SOM UTVECKLINGSPROGRAMMET GER FÖR KOMMUNERNAS VERKSAMHET.

FÖR ATT UNDERLÄTTA ARBETET I KOMMUNERNA HAR PUBLIKATIONEN EN KONKRET UPPGIFTSLISTA MED HJÄLP AV VILKEN KOMMUNFULLMÄKTIGE RUNTOM I FINLAND KAN FRÄMJA VERKSTÄLLET AV UTVECKLINGSPROGRAMMET I SINA EGNA KOMMUNER OCH DÄRIGENOM FÖRBÄTTRA UNGDOMARNAS LEVNADSFÖRHÅLLANDEN. MED PUBLIKATIONEN UPPMUNTRAS ALLA KOMMUNALA BESLUTSFATTARE ATT SE TILL ATT DERAS KOMMUN DELTAR I UNGDOMSTALKOT UNDER KOMMANDE FULLMÄKTIGEPERIOD SAMT ATT ÄVEN GÖRA EN EGEN INSATS FÖR ATT FÖRBÄTTRA DE UNGAS VÄLFÄRD.

